

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет психології
Кафедра педагогічної та вікової психології

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента

ПСИХОЛОГІЯ

підготовки першого (бакалаврського) рівня

спеціальності 014 Середня освіта

предметної спеціальності **014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література)**

спеціалізації **014.021 Англійська мова та зарубіжна література**

освітньо-професійної програми

Середня освіта. Англійська та друга іноземна мови. Зарубіжна література

Луцьк – 2023

Силабус освітнього компонента **Психологія** підготовки першого бакалаврського рівня галузі знань 01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА, спеціальності 014 Середня освіта, предметної спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література), спеціалізації 014.021 Англійська мова і література, за освітньо-професійною програмою СЕРЕДНЯ ОСВІТА. АНГЛІЙСЬКА ТА ДРУГА ІНОЗЕМНА МОВИ. ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА

Розробник: Розмирська Юлія Анатоліївна, кандидат психологічних, доцент кафедри педагогічної та вікової психології

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: (Гордієнко Ю. А.).

Силабус освітнього компонента затверджений на засіданні кафедри педагогічної та вікової психології
протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри: проф. Гошовський Я. О.

І. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Психологія (Основи психології)

Таблиця 1 (денна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	01 Освіта / Педагогіка, 014 Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література) Середня освіта. Англійська та друга іноземна мови. Зарубіжна література. Бакалавр	Цикл професійної підготовки
Кількість годин/кредитів 180 / 6		Рік навчання 1-ий
		Семестр_1 / 2
		Лекції 22 / 18 год.
ІНДЗ: немає		Практичні 24 / 26 год
		Самостійна робота 39 / 41 год.
		Консультації 5 / 5 год. Форма контролю: залік (1 семестр), екзамен (2 семестр)
Мова навчання		українська

Таблиця 2 (заочна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма навчання	01 Освіта / Педагогіка, 014 Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література) Середня освіта. Англійська та друга іноземна мови. Зарубіжна література. Бакалавр	Цикл професійної підготовки
Кількість годин/кредитів 180 / 6		Рік навчання 1-ий
		Семестр_1 / 2
		Лекції 8 / 4 год.
ІНДЗ: немає		Практичні 10 / 8 год
		Самостійна робота 63 / 65 год.
	Консультації 9 / 13 год. Форма контролю: залік (1 семестр), екзамен (2 семестр)	
Мова навчання		українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Розмирська Юлія Анатоліївна

Кандидат психологічних наук

Доцент кафедри педагогічної та вікової психології

+380963832031,

rozmyrska.yuliia@vnu.edu.ua,

Якщо здобувач освіти потребує консультацій, то час їх проведення узгоджується заздалегідь з викладачем.

III. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація курсу

У освітньому компоненті Психологія представлено теоретико-методологічні, практичні та вікові засади функціонування психіки та поведінки людини в нормі та з особливостями розвитку, психологічну специфіку освітньої діяльності.

2. Мета і завдання освітнього компонента

Метою курсу є формування у майбутніх педагогів сучасного уявлення про психічні процеси, психічні стани та індивідуально-типологічні особливості особистості та їх вікову динаміку; природу, причини та профілактику конфліктів; психологічну специфіку освітньої діяльності педагога.

Завданнями вивчення освітнього компонента Психологія є теоретична та практична підготовка здобувачів освіти з питань:

- предмету психології як закономірностей розвитку і виявлення психічних явищ у житті та їх механізмів;
- розвитку психіки;
- виникнення та історичного розвитку людської свідомості;
- становлення наукового розуміння психічних явищ;
- сутності особистості, її рушійних сил розвитку та ідейної спрямованості;
- психології пізнавальної діяльності особистості;
- емоційно-вольової сторони діяльності особистості;
- індивідуально-психологічних особливостей особистості;
- психології навчання і виховання;
- патопсихологічної характеристики психічних процесів та патопсихологічного розвитку як фактору девіантної поведінки;
- психологічні особливості інклюзивної освіти та психологічного супроводу осіб з особливими освітніми потребами.

Методи, які використовуються для вивчення ОК Психологія спрямовані на активізацію і стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний, частково-пошуковий (евристичний), дослідницький, інтерактивний.

Впродовж курсу здобувачі освіти також засвоюють такі **soft skills** як навички комунікації, гнучкість, логічне мислення, емоційний інтелект, вміння концентруватися, тайм-менеджмент.

3. Результати навчання (компетентності)

Таблиця 3. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність (ІК):	
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з філології та наук про освіту, педагогіки, психології, теорії та методики навчання іноземних мов та зарубіжної літератури і характеризується комплексністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.
Загальні компетенції (ЗК):	
ЗК1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.
ЗК2.	Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.
ЗК3	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.
ЗК5.	Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів).
ЗК6.	Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.
ЗК9.	Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку.
ЗК10.	Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.
Фахові компетенції (ФК):	
ФК1.	Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.
ФК3.	Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів.
ФК4.	Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами англійської, другої іноземної мов та зарубіжної літератури та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення.

ФК6.	Здатність до формування колективу учнів; знаходження ефективних шляхів мотивації їх до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання); спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.
ФК7.	Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання здоров'язбережувальних технологій під час освітнього процесу.
ФК8.	Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно-зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.
ФК9.	Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.
ФК 13.	Здатність застосовувати практичні навички моделювання, конструювання освітнього процесу і змісту іншомовної підготовки для проведення навчальних занять та позакласних заходів з іноземної мови та зарубіжної літератури у середніх навчальних закладах, в тому числі за умов дистанційного та змішаного навчання.
Програмні результати навчання (ПРН):	
ПРН1.	<i>Відтворює</i> основні концепції та принципи педагогіки і психології; <i>враховує</i> в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.
ПРН2.	<i>Демонструє</i> вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.
ПРН3.	<i>Називає і аналізує</i> методи цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; <i>класифікує</i> форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти.
ПРН5.	<i>Вибирає</i> відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; <i>аналізує</i> динаміку особистісного розвитку учнів, <i>визначає</i> ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.
ПРН6.	<i>Називає і пояснює</i> принципи проєктування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками.
ПРН7.	<i>Демонструє</i> знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), <i>оперує</i> базовими

	категоріями та поняттями предметної області спеціальності.
ПРН8.	<i>Генерує</i> обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.
ПРН11.	<i>Виявляє</i> навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, <i>пояснює</i> необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.
ПРН12.	<i>Аналізує</i> власну педагогічну діяльність та її результати, <i>здійснює</i> об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.
ПРН13.	<i>Демонструє</i> знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовує необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.
ПРН 14.	<i>Застосовує</i> на практиці знання про лінгвістичні, психологічні, дидактичні основи навчання іноземної мови і зарубіжної літератури та шляхи формування компетентностей учнів.
ПРН 16.	<i>Обирає</i> педагогічні технології, методи і прийоми навчання, а також методи тестування відповідно до цілей і завдань навчання і контролю з урахуванням конкретного педагогічного контексту.
ПРН 17.	<i>Оцінює</i> ефективність навчальних матеріалів та вміє адаптувати їх до конкретного освітнянського контексту.
ПРН 23.	<i>Уміє</i> критично опрацьовувати джерела і здійснювати самостійний науковий пошук, у тому числі і з використанням емпіричних методів.

4. Структура освітнього компонента

В першому семестрі здобувачі освіти можуть набрати сумарно 100 балів за виконання усіх видів робіт протягом 10-ти практичних занять. В другому семестрі 40 балів – оцінка роботи під час практичних занять, 60 балів – модульні контрольні роботи.

Форма роботи і контролю залежить від теми і способу організації заняття: переважно це усна відповідь та/або дебати по темі роботи, можлива робота в малих групах, а також вирішення проблемних задач/тести – для модульних контрольних робіт. Також передбачена форма контролю реферат/есе для здобувачів освіти, які з поважної причини не змогли відвідати заняття. По темі «Спілкування і діяльність» практична робота проводиться у вигляді тренінгу, оцінюється включеність в роботу та активність здобувачів освіти.

Максимально оцінюється робота здобувача освіти, коли він в повному обсязі володіє матеріалом по темі заняття, вільно, аргументовано та всебічно розкриває зміст питань (усно, чи в форматі реферату/есе).

Таблиця 4. Структура ОК для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				Форми роботи і контр./ бали
		Лек.	Пр.	Конс.	Сам. роб.	
1	2	3	4	6	7	
1 семестр. Психологія						
Тема 1. Вступ до психології	8	2	2	-	4	10 УВ, Р
Тема 2. Психічні явища особистості та емоційно-вольові процеси	7	2	2	1	2	10 УВ, Р
Тема 3. Формування особистості. Соціалізація особистості	7	2	2	1	2	8 УВ, ДБ, Р
Тема 4. Типові особливості особистості. Темперамент	8	2	2	-	4	8 УВ, ДБ, Р
Тема 5. Характер. Типологія характерів	8	2	2	1	3	8 УВ, ДБ, Р
Тема 6. Спілкування і діяльність	16	4	4	-	8	16 ТР
Тема 7. Потребово-мотиваційна сфера особистості	8	2	2	1	3	8 УВ, Р
Тема 8. Емоційно-вольова сфера особистості	8	2	2	-	4	8 Р, ДБ
Тема 9. Природа конфліктів, їхні функції та профілактика	12	2	4	-	6	16 РМГ, ДБ
Тема 10. Формування здорового способу життя особистості	8	2	2	1	3	8 УВ, ДБ, Р
<i>Залік</i>						100
<i>Разом</i>	90	22	24	5	39	100
2 семестр. Психологія						
Тема 1. Характеристика психічного розвитку дитини.	9	2	2	1	4	3 УВ, Р
Тема 2. Психологія дошкільного дитинства та молодшого школяра.	5	1	2	-	2	3 УВ, Р

Тема 3. Психологічні особливості підліткового віку.	5	1	2	-	2	3 РМГ, Р
Тема 4. Психологія ранньої юності та віку дорослості	8	2	2	-	4	3 УВ, Р
<i>МКР №1</i>						20 Т, РЗ/К
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	27	6	8	1	12	32
Тема 5. Психологія навчання та виховання.	9	2	2	1	4	3 Р, РЗ/К
Тема 6. Психодіагностика в навчально-виховному процесі	12	2	4	-	6	6 Т, РЗ/К
Тема 7. Психологія педагогічної діяльності.	8	2	2	1	3	3 Р, ДС
<i>МКР № 2</i>						20 Т, РЗ/К
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	29	6	8	2	13	32
Тема 8. Особливості психічного розвитку дітей з особливими освітніми потребами (ООП).	9	2	2	1	4	4 РМГ, УВ
Тема 9. Психологія інклюзивної та спеціальної освіти.	13	2	4	1	6	6 УС, Р
Тема 10. Психологічний супровід дітей з ООП.	12	2	4	-	6	6 РЗ/К, УВ
<i>МКР № 3</i>						20 Т, РЗ/К
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	34	6	10	2	16	36
<i>Екзамен</i>						60
<i>Разом</i>	90	18	26	5	41	100
Усього годин/балів	180	40	50	10	80	100

Примітки: *Форми роботи і контролю**: УВ – усна відповідь, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Таблиця 5. Структура ОК для заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Пр.	Конс.	Сам. роб.	Форми роботи і контр./ бали
1	2	3	4	6	7	
1 семестр. Психологія						
Тема 1. Вступ до психології	7	1	1	-	5	10 УВ, Р
Тема 2. Психічні явища особистості та емоційно-вольові процеси	11	1	1	1	8	10 УВ, Р
Тема 3. Формування особистості. Соціалізація особистості	8	1	1	1	5	10 УВ, Р, ДБ
Тема 4. Типові особливості особистості. Темперамент	8	1	1	1	5	10 УВ, Р
Тема 5. Характер. Типологія характерів	10	-	1	1	8	10 РМГ, ДС, Р
Тема 6. Спілкування і діяльність	10	2	1	1	6	10 ТР
Тема 7. Потребово-мотиваційна сфера особистості	10	-	1	1	8	10 УВ, Р
Тема 8. Емоційно-вольова сфера особистості	10	-	1	1	8	10 УВ, Р
Тема 9. Природа конфліктів, їхні функції та профілактика	8	1	1	1	5	10 РМГ, ДС, Р
Тема 10. Формування здорового способу життя особистості	8	1	1	1	5	10 УВ, Р
<i>Залік</i>						100
<i>Разом</i>	<i>90</i>	<i>8</i>	<i>10</i>	<i>9</i>	<i>63</i>	<i>100</i>
2 семестр. Психологія						
Тема 1. Характеристика психічного розвитку дитини.	11	2	1	2	6	5 УВ, Р
Тема 2. Психологія дошкільного дитинства та молодшого школяра.	12	-	1	2	9	5 УВ, Р
Тема 3. Психологічні особливості підліткового віку.	12	-	1	2	9	5 УВ, ДС, Р
Тема 4. Психологія ранньої юності	11	-	1	1	9	5

[D0%9B.%D0%A3. %D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf](#)), та «Положення про підготовку здобувачів освіти у Волинському національному університеті з використання елементів дуальної форми здобуття освіти» (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/2023_%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%BF%D1%80%D0%BE_%D0%B4%D1%83%D0%B0%D0%BB_%D0%BD%D1%83_%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%82%D1%83_%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf).

Політика щодо академічної доброчесності регулюється відповідним Кодексом Волинського національного університету імені Лесі Українки (https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/). Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із текстовими запозиченнями не більше 25%.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування з Університету.

В разі незгоди здобувача освіти з оцінюванням, чи у випадку інших конфліктних ситуацій сторони керуються «Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_poriadok_vyrishennia_konfliktnykh_sytuatsii.pdf).

VI. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль за освітній компонент «Психологія» складається з заліку в 1 семестрі та екзамену в 2 семестрі.

Для зарахування **заліку** здійснюється оцінка засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу на підставі результатів виконання аудиторної роботи під час практичних занять протягом семестру (модульні контрольні роботи не плануються, не проводяться).

Залік зараховується за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено цим силабусом. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку здійснюється запис у відомість суми поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються.

Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості – 100 балів.

Таблиця 6. Шкала оцінювання заліку

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

Для складання **екзамену** сумуються бали, які здобувач освіти отримує за навчальну діяльність – підготовку та виступи на практичних заняттях (40 б.), а також бали за три модульні контрольні роботи (60 б.). Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати здобувач освіти для автоматичного зарахування екзамену – 75 б. Складання екзамену здійснюється під час екзаменаційної сесії відповідно до затвердженого розкладу. У такому випадку підсумковий модульний контроль не враховується, а результати екзамену оцінюються за шкалою від 0 до 60 балів.

Таблиця 7. Шкала оцінювання екзамену

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА ПЕРЕСКЛАДАННЯ ЗАЛІКУ

1. Поняття про психологію як науку. Галузі психологічної науки.
2. Методи науково-психологічного дослідження.
3. Методи психології та організація психологічного дослідження.
4. Місце психології в системі наук.
5. Структура і завдання сучасної психології.
6. Поняття про психіку.
7. Мозок і психіка.
8. Психіка і свідомість.
9. Поняття про відчуття. Характеристика окремих видів відчуттів.
10. Поняття про сприймання. Види сприймань. Сприймання простору, часу і руху.
11. Загальне поняття про пам'ять. Види пам'яті. Основні процеси пам'яті.
12. Поняття про мислення. Характеристика мислення як вищої форми пізнавальної діяльності.
13. Поняття про уяву. Характеристика основних видів уяви.
14. Поняття про діяльність. Види діяльності та їх характеристика.
15. Психологічна характеристика основних видів людської діяльності.
16. Поняття про волю. Вольові якості особистості.
17. Поняття про емоції та почуття. Форми переживання почуттів: афекти, стреси, настрої, фрустрація.
18. Поняття про темперамент. Характеристика основних типів темпераменту.
19. Темперамент і проблеми виховання.
20. Загальне поняття про характер. Формування характеру в різні вікові періоди.
21. Поняття про здібності. Види здібностей та їх розвиток.
22. Поняття особистості в психології. Структура особистості.
23. Розвиток самосвідомості в онтогенезі.
24. Періодизація психічного розвитку.
25. Поняття спілкування та комунікації.
26. Засоби та види спілкування.
27. Поняття про конфлікт. Види конфліктів.

VIII. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА ЕКЗАМЕН

1. Основи вікової психології та її місце в системі психологічної науки.
2. Спеціальна психологія та її галузі.
3. Поняття про вік людини; різновиди віку.
4. Періодизація психічного розвитку людини.
5. Педагогічна психологія та її галузі.
6. Методи педагогічної психології.
7. Педагогічна діяльність: характеристика та зміст.

8. Психодіагностика учня.
9. Психодіагностика вчителя.
10. Соціометрія.
11. Основні умови психічного розвитку людини.
12. Сучасна періодизація психічного розвитку людини.
13. Етапи розвитку дитини у пренатальному стані.
14. Центральне психологічне новоутворення періоду новонародженого.
15. Криза народження та її характеристика.
16. Криза першого року життя: симптоми, шляхи подолання.
17. Центральні психологічні новоутворення немовлячого періоду.
18. Особливості пізнавальної сфери у ранньому дитинстві: сприймання, пам'ять, уява, увага.
19. Мовленнєвий розвиток у ранньому дитинстві. Егоцентричне мовлення.
20. Страхі та тривоги у ранньому дитинстві; їхні причини та різновиди.
21. Становлення Я-концепції у ранньому дитинстві.
22. Криза третього року життя: симптоми, шляхи подолання.
23. Страхі та тривоги у пізньому дитинстві.
24. Взаємини з батьками і ровесниками у пізньому дитинстві.
25. Криза сьомого року життя: симптоми, шляхи подолання.
26. Центральні психологічні новоутворення пізнього дитинства.
27. Загальні тенденції формування особистості підлітків.
28. Криза підліткового періоду: симптоми, шляхи подолання.
29. Становлення Я-концепції в юнацькому віці.
30. Криза юнацького віку: симптоми, шляхи подолання.
31. Центральне психологічне новоутворення юнацького віку.
32. Кризи віку дорослості.
33. Загальна характеристика педагогічної діяльності.
34. Здібності в структурі суб'єкта педагогічної діяльності.
35. Характеристика основних функцій та педагогічних умінь.
36. Стилi педагогічної діяльності.
37. Розлади відчуття та сприймання.
38. Розлади уваги та пам'яті.
39. Розлади мислення та мовлення.
40. Розлади інтелекту.
41. Порушення емоційно-вольової сфери.
42. Поняття про девіантну поведінку. Типи девіантної поведінки.
43. Особливості психічного розвитку дітей з особливими освітніми потребами (ООП).
44. Психологія інклюзивної та спеціальної освіти.
45. Психологічний супровід дітей з ООП.

V. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Бочелюк В.Й., Турубарова А.В. Психологія людини з обмеженими можливостями: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 264 с.
2. Гошовська Д. Т. Психологія та методика педагогічно-корекційного тренінгу [навч.-метод. посіб.]. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. 220 с.
3. Костючик Н. С., Коць М. О. Теоретико-методичні засади навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами : навчально-методичний збірник. Луцьк : ПП. Іванюк В. П., 2015. 372 с.
4. Коць М. О., Ятчук Т. М. Психолого-педагогічні засади корекції порушень особистісної сфери у підлітків з особливими освітніми. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія»* : збірник наукових праць. Острог : Вид-во НаУОА, 2019. № 8. С. 42–46.
5. Максименко С. Д. Загальна психологія: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 272 с.
6. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія. 2-е вид. Київ: Академвидав, 2009. 360 с.
7. Кононець М. О. Психологія конфлікту: комплекс навчально-методичного забезпечення підготовки бакалаврів всіх спеціальностей. Київ: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2017. 48 с.
8. Лисянська Т. М. Педагогічна психологія. Київ : Каравела, 2009. 224с.
9. Матвійчук Т. Ф. Конфліктологія: навчально-методичний посібник. Львів : «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2018. 76 с.
10. Поліщук В. М. Вікова і педагогічна психологія. Суми : ВТД «Університетська книга», 2010. 352 с.
11. Савчин М. Здоров'я людини і духовний особистісний і тілесний виміри: монографія. Дрогобич :ПП «НОСВІТ», 2019. 232с.
12. Степанов О. М. Педагогічна психологія. Київ : Академвидав, 2011. 413 с.

Інтернет-ресурси

1. Motzkau, J. F., & Lee, N. M. (2022). Cultures of Listening: Psychology, Resonance, Justice. *Review of General Psychology*, 10892680221077999. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/10892680221077999>
2. Ibrohimjon, M. (2022). PSYCHOLOGICAL CRISES IN PERSONALITY PSYCHOLOGY AND WAYS TO OVERCOME THEM. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(4), 743-746. URL: <https://giirj.com/index.php/giirj/article/download/2275/2183>
3. Koye, K. (2019). General psychology. URL: <http://diglib.globalcollege.edu.et:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/1015/General%20Psychology.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
4. Gable, S. L., & Haidt, J. (2005). What (and why) is positive psychology?. *Review of general psychology*, 9(2), 103-110. URL: https://scholar.google.com.ua/scholar?output=instlink&q=info:Kz4RNiCunMgJ:scholar.google.com/&hl=uk&as_sdt=0,5&scilfp=1875116219653332412&oi=lle